

**ZORG VOOR LANDSCHAP EN ERFGOED
IN DE GEMEENTE EIJSDEN-MARGRATEN**

JAARPROGRAMMA 2014

Roermond, 30 oktober 2014

Projectnummer: 61-000-KL-000

Stichting IKL
Postbus 154
6040 AD Roermond
telefoon 0475 386430
e-mail ikl@ikl-limburg.nl
internet www.ikl-limburg.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	PROJECTEN EN ACTIVITEITEN	4
2.1	Kleine landschapselementen	4
5		
2.2	Hoogstamboomgaarden	5
2.3	Erfbeplantingen	5
2.4	Soortenbescherming	6
2.5	Cultuurhistorie en aardkunde	7
2.6	Monumentaal en historisch groen	8
2.7	Burgerparticipatie	9
2.8	Subsidieregelingen	10
2.9	Overige activiteiten	11
3	KOSTEN EN FINANCIERING	13
3.1	Kosten	13
3.2	Financiering door derden	14
3.3	Bijdrage van de gemeente	14

BIJLAGEN

Overzicht landschapsbeheer

Overzichtskaart werklocaties

1 INLEIDING

Stichting IKL

De stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL) bevordert al meer dan dertig jaar de actieve zorg voor het Limburgse cultuurlandschap. Daarbij betreft zij zoveel mogelijk andere partijen. IKL is hierbij actief geweest op de volgende terreinen: groene landschapselementen & erven, cultuurhistorie & aardkunde, soortenbescherming en burgerparticipatie. Daarbij is gewerkt vanuit de rol van uitvoerder, kenniscentrum en landschapsmakelaar. Deze laatste rol uit zich in het bij elkaar brengen van partijen, ideeën en financieringsmogelijkheden voor beheer van landschap en erfgoed.

Koerswijziging stichting IKL

Onder meer naar aanleiding van trends en ontwikkelingen in markt en maatschappij gaat IKL van koers veranderen. Dit doen wij gedurende een organisatiebreed transformatieproces dat maximaal twee jaar gaat duren (2014 en 2015), zodat in 2016 een nieuwe organisatie staat die klaar is voor de toekomst.

In de nieuwe koers staat nog meer dan voorheen centraal dat IKL anderen wil helpen om hun ambities met betrekking tot landschap en erfgoed waar te maken. Dit willen wij doen door burgers en organisaties te betrekken en door hun initiatieven in maatwerk te faciliteren. Kort gezegd is onze visie:

IKL laat landschapsdromen uitkomen

Daarbij hoeft IKL niet persé de partij te zijn die ook de uitvoering ter hand neemt. Zaak is dat georganiseerd wordt dat uitvoering plaatsvindt, welke partij dit doet is minder relevant. Uitgangspunt is dat kwaliteit voorop staat.

IKL werkt voor de uitvoering onder meer samen met aannemers / hoveniers, agrariërs, sociale werkvoorziening, de zorgsector en vele vrijwilligers, zij het dat bij deze laatste groepen niet zozeer het productiedoel voorop staat. Hier is het doel meer het betrekken van mensen bij hun omgeving, waarbij draagvlak en bewustwording gecreëerd en gewaardeerd worden.

Onze ambitie luidt als volgt:

We zorgen voor een springlevend landschap als basis voor een gezonde en
welfarende samenleving.
Door mensen te helpen, te inspireren en te stimuleren, kansen te signaleren en
landschap op het netvlies te brengen.
Voor iedereen die leeft in en van het Limburgse landschap.

Het begrip "landschap" dient hierbij ruim te worden opgevat. Of het nu gaat om natuurgebieden, agrarisch cultuurlandschap, landschapselementen of cultuurhistorisch erfgoed in het landschap: IKL staat voor het behoud van de specifieke kwaliteiten.

Samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten

Kenmerkend voor de aanpak van de stichting IKL is de gerichte en projectmatige benadering op lokaal niveau. De gemeente speelt daarbij als overheid, die het dichtst bij de bevolking staat, een centrale rol. IKL kiest voor een actieve invulling van de zorg voor landschap en erfgoed via duurzame samenwerking op gemeentelijk niveau. Het gemeentelijk landschapsbeleid, bij voorkeur uitgewerkt in landschapsontwikkelingsplannen, dient hierbij als kader.

De gemeente Eijsden-Margraten (en de voormalige afzonderlijke gemeenten) en IKL werken al sinds 1983 samen. Deze samenwerking is onder meer gebaseerd op de voor beide voormalige gemeenten opgestelde Landschapsontwikkelingsplannen. De nadere concretisering van genoemde plannen heeft plaatsgevonden via jaarprogramma's voor de feitelijke uitvoering.

Het voorliggende jaarprogramma beschrijft de geplande werkzaamheden en activiteiten in de gemeente Eijsden-Margraten in 2014.

IKL-jaarprogramma gemeente Eijsden-Margraten

De nadere uitwerking en concretisering van de lokaal gestelde ambities vindt ook in 2014 plaats via gemeentelijke jaarprogramma's, zij het dat deze wellicht andere accenten kennen dan in voorgaande jaren. De jaarprogramma's worden grotendeels opgesteld op basis van lokaal aangeleverde ideeën. Hierbij werkt IKL intensief samen met zowel gemeente als burgers, al of niet verenigd in maatschappelijke organisaties of samenwerkingsverbanden.

Leeswijzer

Het voorliggende jaarprogramma Eijsden-Margraten 2014 beschrijft alle voor dit jaar geplande werkzaamheden en activiteiten. Dat gebeurt in hoofdstuk 2. De financiële aspecten komen aan de orde in hoofdstuk 3, in een concreet overzicht van kosten en financiering. De ligging van alle landschapselementen en andere werkobjecten is te vinden in de bijlagen die bestaan uit één of meer tabellen met bijbehorende kaarten.

Contact en informatie

Met vragen, ideeën en suggesties over specifieke onderdelen van het jaarprogramma kan iedereen contact opnemen met de stichting IKL (tel. 0475-386430, e-mail ikl@ikl-limburg.nl). Het volgende overzicht kan daarbij behulpzaam zijn. Het laat zien welke medewerkers verantwoordelijk zijn voor de verschillende werkvelden en onderdelen van dit jaarprogramma.

Naam	Onderdeel
Léon Jongen	Regiomanager Zuid-limburg, tevens contactpersoon voor de gemeente
Mark Luijten	Kleine landschapselementen Zuid-Limburg
Frans Voncken	Hoogstamboomgaarden en erfbeplantingen
Rob Geraeds	Soortenbescherming
Henk van Kuijk	Cultuurhistorie, aardkunde en monumentaal groen
Jan Kluskens	Burgerparticipatie en vrijwilligerswerk
Frans Blezer	Subsidiereregelingen voor landschapsbeheer / Veldloket subsidiereregeling Groenblauwe diensten Limburg

2 PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

2.1 Kleine landschapselementen

2.1.1 Algemeen

Herstel, onderhoud en aanleg van landschapselementen vormen in de meeste gemeentes de kern van het landschapswerk. In deze paragraaf volgt een korte beschrijving van de geplande maatregelen in dit werkveld. Een volledige lijst van kleine landschapselementen en de voorgenomen werkzaamheden is te vinden in de bijlage *Overzicht landschapsbeheer*. De ligging van de objecten is te zien op de bijbehorende *Overzichtkaart werklocaties*.

2.1.2 Onderhoud

In 2014 worden zes heggen gesnoeid. De totale lengte van deze elementen bedraagt meer dan 1.350 meter. De kosten met betrekking tot dit onderhoud wordt gedragen via subsidies (SNL) en eventueel een bijdrage van de eigenaar. Dit werk gebeurt dus buiten de begroting van dit jaarprogramma om.

Verder wordt aan tien landschapselementen onderhoud gepleegd.

Bij knotbomen langs de Voer is nu een schrikdraad gespannen tegen de bomen aan. Om te voorkomen dat afrastering in de boom gaat groeien, wordt deze verwijderd en wordt een nieuw raster geplaatst op ongeveer een halve meter van de oever. Op deze manier wordt tevens de oeverrand beschermd tegen afkalving door betreding van het aanwezige vee.

In een tweetal graften tussen Mesch en Moerslag wordt hakhoutbeheer toegepast. Tevens wordt een aanwezige knotboom geknot. Eén graft bestaat voor een groot deel uit sleedoorn. Deze sleedoorn wordt voor de helft afgezet; de andere helft van de graft blijft begroeid en zorgt zodoende voor voldoende bescherming voor vogels, kleine zoogdieren en insecten.

Nabij Moerslag wordt een drietal houtsingels voor de helft onderhouden. De andere helft van deze houtsingels is reeds enkele jaren opgeschoond. Het vrijkomende hout uit deze houtsingels zal worden afgevoerd, waardoor stikstofminnende soorten (o.a. brandnetel, braam) weinig kans krijgen om zich in deze singels te vestigen.

Aan de Bemelerweg, aan de noordzijde van Cadier en Keer, wordt hakhoutbeheer toegepast in een graft. De aanwezige rasters in deze graft (drie stuks) worden afgevoerd en er wordt een deugdelijk raster terug geplaatst.

Daarnaast wordt hakhoutbeheer toegepast, waarbij een grote populier wijkt voor enkele stuks bosplantsoen. Een andere exoot, namelijk Japanse Duizendknoop, is ook aanwezig in deze graft en deze zal ook zo goed mogelijk bestreden worden. Dit gebeurt door middel van uitgraven en het in de zomermaanden verder bestrijden van deze invasieve plant.

Aan de Keunestraat, eveneens in Cadier en Keer, wordt in een graft hakhoutbeheer toegepast. De aanwezige knotbomen (tien stuks) worden geknot. Ook hier zal het aanwezige hout afgevoerd worden.

In Eckelrade, aan de Roskuil, wordt een viertal grote essen geknot.

Aan de Dalestraat in Banholt worden knotwerkzaamheden uitgevoerd aan twee haagbeuken. Deze bomen zijn enkele jaren geleden voor de eerste keer gedeeltelijk geknot; nu wordt de rest van de kroon verwijderd.

Aan de oostzijde van Margraten worden vijf knotwilgen geknot. Van een wilgenrij in de nabijheid van deze bomen wordt één boom omgevormd tot knotboom.

2.1.3 Nieuwe aanleg

In 2014 vindt geen aanleg van nieuwe landschapselementen plaats.

2.2 Hoogstamboomgaarden

2.2.1 Algemeen

Hoogstamboomgaarden en bijbehorende heggen zijn op veel plaatsen de meest markante en streekeigen elementen in het landschap. Met name (maar niet uitsluitend) in veel Zuid-Limburgse gemeenten is dat het geval. Daarom krijgt dit type landschapselement speciale aandacht van de stichting IKL. Hierna volgt een korte beschrijving van de geplande werkzaamheden in de gemeente Eijsden-Margraten. Een volledig overzicht van alle boomgaarden en geplande werkzaamheden te vinden in de bijlage *Overzicht landschapsbeheer* en de bijbehorende *Overzichtskaart werklocaties*.

2.2.2 Aanplant, herstel en vormsnoei in kader van het jaarprogramma

In het kader van het jaarprogramma worden in 2014 op drie locaties in totaal dertig nieuwe hoogstamfruitbomen aangeplant. De bomen worden bij de aanplant voorzien van twee boompalen van robiniahout en een verzinkte boomkorf ter bescherming tegen het grazende vee. Verder worden de eigenaren geïnformeerd en uitgenodigd voor een snoei- en beheerscursus voor hoogstamboomgaarden.

De plantlocaties liggen in het buitengebied van Bemelen, en Cadier en Keer (twee stuks).

In het kader van dit jaarprogramma worden vijf bestaande boomgaarden hersteld. In deze boomgaarden wordt aan 106 bomen herstelsnoei uitgevoerd.

De te herstellen boomgaarden liggen in het buitengebied bij Bemelen, Cadier en Keer (twee stuks), Margraten en Herkenrade.

In het afgelopen seizoen zijn op tien locaties in totaal 98 fruitbomen geplant. In het kader van dit jaarprogramma wordt aan deze bomen nazorg in de vorm van vormsnoei uitgevoerd en indien dit het geval is, worden dode bomen vervangen.

In het kader van herstel van hoogstamboomgaarden als landschapselement is een landschappelijke heg, met een lengte van 25 meter, aangeplant bij een boomgaard in Bemelen.

2.2.3 Regulier snoeiprogramma

In het reguliere snoeiprogramma van de stichting IKL in de gemeente Eijsden-Margraten zijn 44 hoogstamboomgaarden opgenomen. In deze boomgaarden, die bij de stichting IKL in beheer zijn, zijn in totaal 808 hoogstamfruitbomen aanwezig. Aan de oudere bomen vindt de reguliere tweejaarlijkse snoei plaats. Aan de jonge bomen wordt reguliere jaarlijkse vormsnoei toegepast. De betreffende snoeiwerkzaamheden worden bekostigd vanuit subsidies en eventuele eigen bijdrage van eigenaren. De kosten drukken derhalve niet op de begroting van dit jaarprogramma.

De boomgaarden liggen nabij de Slakweg, Op de Dieke, het Mezenbroekpad, de Hoogstraat, de Ezelsweg, op de hoek Uit de Pateel/Voerenweg, tussen de Brandweg en de Duijsterstraat, aan de westzijde van Mesch en meerdere locaties in het gebied tussen de Voerenweg en het Savelsbos, ter hoogte van Rijckholt en Gronsveld, bij Termaar, Honthem, Bruisterbosch, Terhorst, Mheer, Moerslag, Sint Geertruid, Herkenrade, Gasthuis, Scheulder, op de hoek ten noorden van Cadier en Keer en langs de Keereboschweg, ten oosten van Noorbeek, aan de zuidzijde van Margraten en op verschillende locaties rond Eckelrade.

2.3 Erfbeplantingen

2.3.1 Algemeen

Erfbeplantingen kunnen een grote bijdrage leveren aan het karakter en de belevingswaarde van het landschap. Daarom verdienen eigenaren van erven ondersteuning met daad en raad bij de aanleg en verbetering van hun beplantingen. Voor het realiseren van nieuwe erfbeplantingen op bijzondere locaties bij dorpsranden en kleine bebouwingskernen in het buitengebied, kunnen de eigenaren een beroep doen op de stichting IKL voor het maken van een plan, aankoop van plantmateriaal en de uitvoering van het werk. Ze moeten daarvoor een eigen bijdrage betalen van de helft van de totale kosten.

Ook in 2014 kunnen eigenaren zich aanmelden voor deze regeling. Vervolgens worden door een medewerker van IKL de mogelijkheden ter plekke bekeken, waarna eventuele aanplant kan plaatsvinden in 2015.

2.4 Soortenbescherming

2.4.1 Algemeen

De stichting IKL streeft naar integrale landschapszorg. Het verbeteren van leefgebieden van (bedreigde) inheemse planten- en diersoorten krijgt hierin veel aandacht. In het cultuurlandschap kunnen plaatselijk zeer bijzondere en zeldzame of bedreigde planten voorkomen. Het in stand houden en verbeteren van deze leefgebieden vereist dan inrichtings- en onderhoudswerk op maat. Projecten in dit werkveld zorgen voor een levend landschap voor de toekomst. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*.

2.4.2 Graft Keerestraat

In een graft aan de Keerestraat in Eckelrade zal hakhoutbeheer met behoud van enkele overstaanders worden uitgevoerd. Door deze beheermaatregel zal er meer structuur in het element ontstaan, waardoor het leefgebied van veel dieren zal worden verbeterd. Enkele open plekken in de randen van de graft zullen worden ingeplant met inheemse struikvormers, zodat ook de soortensamenstelling gevarieerder wordt en het voedselaanbod toeneemt. Daarnaast wordt een broedstoof voor het vliegend hert aangelegd. Hierdoor komt er meer door witrot aangetast eikenhout beschikbaar voor de larven van deze zeldzame kever, die hiervan afhankelijk zijn.

2.4.3 Graft Steenberg

In een beplanting in een graft bij de Steenberg in Mesch is de afgelopen jaren gefaseerd hakhoutbeheer uitgevoerd. Hier wordt een tweetal broedstoven voor het vliegend hert aangelegd.

2.4.4 Bosrandenbeheer Savelsbos

Goed ontwikkelde bosranden fungeren als een belangrijk leefgebied voor veel diersoorten, zoals vliegend hert, sleedoornpage, das, levendbarende hagedis en hazelworm. Ook zijn ze van belang als verbindingzone tussen afzonderlijke deelleefgebieden. Het hakhoutbeheer, waarmee vorig jaar een aanvang is gemaakt, krijgt dit jaar een vervolg. Dit betekent dat in een groot aantal bosranden over een variabele breedte van acht tot twaalf meter de bomen worden gekapt met behoud van een aantal overstaanders. Dit zal plaatsvinden in de bosranden nabij de Keerestraat. Hierdoor kan er zich een structuurrijke kruid- en struiklaag ontwikkelen. Op een tweetal plekken worden ook broedstoven voor vliegende herten aangelegd en tevens worden nieuwe bomen en struiken aangeplant.

2.4.5 Aanleg en herstel voortplantingwateren voor de vroedmeesterpad

Aan de Keerestraat in Eckelrade is de afgelopen jaren landbiotoop voor de zeldzame vroedmeesterpad verbeterd door percelen die voorheen ingezaaid werden met maïs, te beplanten met hoogstamfruitbomen en heggen. Een nabij gelegen poel zal worden opgeknapt door een deel van de water- en oevervegetatie te verwijderen. Tevens worden drie tot vier nieuwe poelen gerealiseerd, waarvan twee stuks nabij de Bemelerberg en twee stuks nabij de Koebergweg in Cadier en Keer.

2.4.6 Graft Koebergweg

In een graft aan de Koebergweg in Cadier en Keer wordt hakhoutbeheer uitgevoerd, waardoor er meer structuurvariatie zal ontstaan in het element. Doordat dit element is gelegen in de directe nabijheid van twee aan te leggen poelen voor de vroedmeesterpad, kan het bijdragen aan een uitbreiding van het areaal landhabitat van deze amfibieënsoort. Daarnaast zullen ook andere diersoorten, zoals levendbarende hagedis, hazelworm, struweelvogels en kleine zoogdieren van deze maatregel profiteren.

2.4.7 Eikelmuis

De eikelmuis behoort tot de meest bedreigde soorten zoogdieren in Nederland. In het verleden kwam de soort verspreid in het Zuid-Limburgse heuvelland voor, tegenwoordig resteert nog slecht één leefgebied in Nederland, het Savelsbos bij Rijckholt. Na intensief onderzoek in 2009 wordt de omvang van de populatie geschat op circa 70 dieren, wat bijzonder weinig is. Het risico is dan ook reëel dat wanneer er niets gebeurt, de soort voor Nederland verloren gaat. De exacte oorzaken van de sterke achteruitgang van de soort zijn niet geheel bekend. Duidelijk is echter dat de algehele nivellering van het landschap waarbij veel kleine landschapselementen als hagen en hoogstamboomgaarden zijn verdwenen, hierin een belangrijke rol spelen.

In samenwerking met de gemeente, de Waterleidingmaatschappij Limburg, Staatsbosbeheer, de provincie, de stichting Dier in Nood en de Zoogdierverseniging is begin 2014 op twee plaatsen nieuwe struweelbeplantingen aangebracht die het leefgebied van de soort optimaliseren. Deze werkzaamheden zijn onder meer gefinancierd met bijdragen van de stichting Dier in Nood uit Maastricht, Waterleiding Maatschappij Limburg en de provinciale regeling Kleine Groene Doelen. Deze werkzaamheden drukken derhalve niet op de begroting van dit jaarprogramma 2014.

In 2014 wordt verder gezocht naar mogelijkheden en financiële middelen om verdere beschermingsmaatregelen uit te voeren.

2.5 Cultuurhistorie en aardkunde

2.5.1 Algemeen

Het Limburgse landschap laat zich lezen als een boek. Een boek vol plaatjes en verhalen. Verhalen, zinnen, woorden, gevlochten tussen leestekens. Die leestekens zijn de kleine landschapselementen. De details die bepalen hoe ‘het boek’ wordt gewaardeerd, hoe het landschap beleefd wordt en het wordt ondergaan. Juist die kleine elementen – de markante boom, het eenzame wegwijk, de bloeiende boomgaard, de schaduwrijke holle weg, de geheimzinnige donkere opening van mergelgrotten in een grazige helling – zorgen ervoor dat het landschap wordt herkend als het eigen landschap. Het landschap, onze zichtbare omgeving is een afspiegeling van ons natuurlijk en cultureel erfgoed. Ons landschap is het verhaal van eeuwenlange menselijke activiteit, eeuwen van wonen en werken in en met het landschap. De leestekens zijn nog overal zichtbaar en samen vormen zij het verhaal van een streek. Stichting IKL zet zich in voor het behoud van dit cultuurhistorisch erfgoed en laat mensen de verhalen van het landschap kennen. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*.

2.5.2 Heerdeberg

Tegen de beboste hellingen van de Keerderberg, omringd door boomgaarden en weilanden, met uitzicht op Maastricht en de Sint Pietersberg en drie unieke onderaardse grotten met een historisch verleden, dat terug gaat tot de 15^e eeuw, ligt het landgoed “De Heerdeberg”. De hoofdfunctie van het bos is ecologisch.

Langs de steilrand van het plateau in Noord-Zuidelijke richting loopt een ecologische corridor, bestaande uit bossen en graften, die van het Savelsbos via de Trichterweg en Riesenberg naar de Scharnderberg loopt. Samen met het bos bij Huize St. Joseph vormt het bos Scharnderberg een belangrijke stepping stone in dit lint van bossen en graften. Een bijzonderheid is, dat het bos zich als een hellingbos boven een groevecomplex bevindt. Een andere functie is de recreatieve functie.

Ter plaatse wordt gewerkt aan de oude boomgaard, de begraafplaats, de groevewanden, een holle weg, er worden bomen gekapt etc.

2.5.3 Beleefbaar maken voormalig pad kasteel Mheer

Kasteel Mheer ligt aan de westrand van het dorp. Bij het kasteel hoorde een villa die aan de andere zijde van de weg ligt, Villa Mheer. Villa Mheer heeft zijn ontstaan te danken aan de adellijke familie de Loë, de kasteelbewoners van kasteel Mheer. Ter vervanging van de bouwvallige en in het laatste kwart van de 19^e eeuw gesloopte rentmeesterwoning op het

terrein van het huidige landgoed Mheer, is Villa Mheer in de onmiddellijke nabijheid van het kasteel als nieuwe rentmeesterwoning gebouwd. Deze is in januari 1900 door de toenmalige rentmeester in gebruik genomen. Om de weg naar het kasteel zo kort mogelijk te houden was er een pad vanaf het kasteel naar de villa. Het pad is reeds verdwenen, alleen het karakteristieke poortje in de tuinmuur herinnert aan het pad. Het eigendom van de monumentale villa behoort niet meer toe aan het kasteel. De huidige eigenaren hechten echter wel belang aan deze historische relatie en willen deze opnieuw beleefbaar maken. Gedachte is het pad opnieuw te realiseren om zodoende zowel een fysieke- als visuele relatie te genereren. Het opstellen van het plan gebeurt in 2014.

2.6 Monumentaal en historisch groen

2.6.1 Algemeen

Ook in de tuinen van historische bebouwing zoals buitenplaatsen, kastelen of boerderijen zijn tal van waardevolle cultuurhistorische elementen te vinden. Denk bijvoorbeeld aan een hoeveboerderij, waarvan de beplanting van nut was voor het gebruik. Zoals een houtwal als veekering, een meidoornhaag als afscheiding of de moestuin met groente, fruit- en notenbomen om de monden van de familie te voeden. Omliggende landschapselementen zoals de gracht, een eendenkooi, de lusttuin of een laan kenden elk hun functie binnen het leven bij de historische bebouwing. Erfbeplanting maakt de geschiedenis van deze gebouwen compleet, plaatst het gebouw in zijn context en bepaalt dus in grote mate de kwaliteit van een gebouw. Eigenaren van monumentaal en historisch groen kunnen rekenen op advies en ondersteuning voor noodzakelijk onderhoudswerk. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*.

2.6.2 Kasteel Eijsden

Het kasteel ligt op de plek (of in de onmiddellijke nabijheid) van de middeleeuwse voorganger, Caestertburg of Kettelhof genaamd, een zogenaamde curtis (hof) als centrum van een grootgrondbezit. De hof en het landgoed met zijn vruchtbare gronden langs de Maas waren in de vroege middeleeuwen eigendom van de prins-bisschoppen van Luik. In 1334 is er sprake van "den hof tot Esde". Het park, aangelegd in 1900, is vrij toegankelijk. Het is aangelegd door de Franse tuinarchitect François Duchêne als vervanging van een laat 18e-eeuws park. Van dit oorspronkelijke park resteert alleen het gedeelte aan de noordzijde van het kasteel met hierin een eveneens 18e-eeuwse ijskelder. In het huidige park bevindt zich een neo-rococo vijver en een beeldengroep met drie putti. Op de zuidelijke terrasmuur staat een aantal borstbeelden en tuinvazen.

IKL verzorgt het onderhoud aan het park, scheert de hagen, snoeit de berceau, voert onderhoud uit in het bos, perken worden onkruidvrij gehouden en IKL onderhoudt de gracht. Daarnaast wordt o.a. ook de hoogstamboomgaard gesnoeid.

2.6.3 Kasteel Gronsveld

Het huidige kasteel is in 1833 als landhuis gebouwd door de Maastrichtse familie Gadiot. Het is opgericht op de grondvesten van een van de ronde torens van een voormalige, rond 1300 gebouwde, rechthoekige burcht. Resten van de drie andere hoektorens en tussenliggend muurwerk zijn nog aanwezig. Bij de bouw van het huis uit baksteen en natuursteen zijn deels de restanten van de oude burcht hergebruikt. In 1880 werd het landhuis in neogotische stijl verbouwd en werden op de hoeken een aantal arkeltorentjes toegevoegd. Gelijktijdig werd tegen de resten van de noordoostelijke kasteelmuur een oranjerie bijgebouwd. Aan de hoofdweg heeft het kasteel een uit 1881 daterend poortgebouw met poorttoren in neogotische stijl met neoclassicistische elementen. Rond het kasteel bevindt zich een ruim en mooi park met daarin een groot aantal zeer oude bomen.

IKL verzorgt het onderhoud aan het gehele park; zo worden perken bijgehouden, fruitbomen gesnoeid, waterpartijen opgeschoond, stormhout opgeruimd etc.

2.7 Burgerparticipatie

2.7.1 Algemeen

Herstel, ontwikkeling en duurzame instandhouding van landschap vereist actieve betrokkenheid van bewoners, maatschappelijke organisaties en lokale overheden. Bevorderen van burgerparticipatie en ondersteuning van vrijwilligerswerk in het landschap rekent het IKL dan ook tot haar basistaken. IKL ondersteunt vrijwilligers middels advies over beheer, Arbo-beleid, Flora- en Faunawet en middels het organiseren van activiteiten en cursussen, het uitlenen van gereedschap en het begeleiden van werkdagen.

Ook zet IKL, vanuit vragen vanuit de markt, sterk in op het begeleiden van het proces tot samenwerking tussen lokale partijen, teneinde gezamenlijke doelen te bereiken.

Ook in het voorliggende jaarprogramma krijgen deze activiteiten ruime aandacht. Ze worden beschreven in de navolgende paragrafen. De betreffende landschapselementen en andere werkobjecten zijn terug te vinden op de als bijlage toegevoegde kaart *Overzichtskaart werklocaties*.

2.7.2 Vrijwilligersgroepen

De stichting wil vrijwilligers bij het landschap betrekken door hen actief aan het werk te zetten in de natuur. Dit kan door zelf onderhoud uit te voeren maar ook door hen te vragen mee te helpen anderen (scholen, speciale groepen) aan het werk te zetten. In de gemeente zijn zes groepen actief. Vier daarvan, Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer, Vogelwerkgroep Bemelen, Grueles en een vrijwilligersgroep die rond Margraten werkt, opereren zelfstandig. Hier bestaat de samenwerking met IKL min of meer uit uitwisseling. Twee groepen (hoogstambrigade Margraten en de Hoogstamsnoeikampen van de ANWB) zijn vanwege de eisen die de Arbo-wetgeving stelt sterk afhankelijk van begeleiding van IKL. Zie verder paragraaf 2.7.4.

2.7.3 Basisscholen en adoptieproject

De stichting wil schoolkinderen in Limburg een dagje landschap laten meemaken door hen eenvoudigweg een dagdeel aan het werk te zetten. Dit gebeurt veelal in samenwerking met lokale vrijwilligers. Eén van de ruim honderd Limburgse adoptieprojecten speelt zich af op de Openbare basisschool in Mesch. Zij werkten in het verleden aan een holle weg ten noorden van het dorp. Hiervoor is een nieuwe locatie gevonden bij een particulier ten noorden van Mesch.

2.7.4 Hoogstambrigades

De hoogstambrigade Margraten bestaat uit eigenaren en vrijwilligers die de handen in elkaar sloegen en samen fruitbomen snoeien. De werkdagen worden begeleid door IKL, dat ook voor het gereedschap zorgt. Bijzonder is het wintersnoeikamp van de ANWB. Dat vindt in Margraten plaats. Leden van het ledenhulpcorps kamperen elke winter gedurende drie weken in de omgeving van hoogstamboomgaarden en gaan na jaarlijkse snoeiopfriscursussen enkele dagen onder leiding van IKL'ers snoeien.

2.7.5 Landelijke Natuurwerkdag

De stichting wil in het kader van de Natuurwerkdag zo veel mogelijk Limburgers op de eerste zaterdag van november kennis laten maken met landschapsbeheer. Daartoe organiseren lokale vrijwilligers in nagenoeg elke Limburgse gemeente een activiteit waarbij het publiek uitgenodigd wordt. De vrijwilligers van Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer organiseren zo al jaren een activiteit op de Wolfskop. Tevens vindt in 2014 ook een activiteit plaats in Mesch.

2.7.6 Paddenoverzetacties

De stichting Grueles organiseert jaarlijks een paddenoverzetactie waarbij met name kinderen kennismaken met het bijzondere fenomeen van de paddentrek. De stichting IKL faciliteert paddenoverzetacties door hen onder andere van materiaal te voorzien. Stichting Grueles Sectie Natuur heeft in Rijckholt een vrijwilligersnetwerk opgezet. Daarin participeren inmiddels zo'n 21 kinderen en volwassenen. Gezamenlijk hebben ze in voorjaar 2013 ruim 1.300 padden de Rijksweg overgezet.

2.7.7 Netwerk geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

Het Platform voor de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad is vanaf 2000 actief in de gemeente. Doel is om de verschillende groepen bij elkaar te brengen: de professionals, grondgebruikers en de buurtbewoners. In de loop van de jaren is een groep deskundigen ontstaan van rondom de zeventig personen, verdeeld over de acht zuidelijkste gemeenten. Actief zijn de Platformleden in veertien leefgebieden waar ongeveer 300 poelen liggen die van belang zijn voor de Mergellandpadden. In 2013 hebben zich ook afgevaardigden uit Belgisch Limburg aangesloten. Kennis en ervaring worden gedeeld en omgezet in raad en daad.

De coördinatie van het platform berust bij het adviesbureau Natuurbalans, de stichting RAVON en de stichting IKL. Zij adviseren en leiden de vrijwilligers op en gaan ook zelf aan de slag met tellen, meten en het organiseren van uitvoerend werk.

In de gemeente Eijsden-Margraten liggen vijf belangrijke leefgebieden: rondom Bemelen, het gebied tussen Cadier en Keer, Eckelrade en Honthem en rondom de Belgische grens tussen Mheer, Noorbeek, 's-Gravenvoeren en Sint Maartens-Voeren. In totaal liggen er ruim 110 poelen, allemaal worden ze bezocht door één of meerdere leden van het Platform.

2.7.8 Klachtenafhandeling vlemuizen en steenmarters

Burgers die overlast van vlemuizen ondervinden kunnen hiervoor terecht bij het gemeentelijke meldpunt vlemuisoverlast (de heer R. Goossens, 043-4588488). Indien het nodig is om een melding thuis bij de melder af te handelen, dan is de uit de gemeente afkomstige J. Regelink (06 557 38 510) beschikbaar en kan de uit Maastricht afkomstige vlemuiswerker dhr. G. Beckers (043-5105833) klachten als reserve afhandelen. Klachten worden voor burgers gratis afgehandeld. De stichting IKL neemt zo nodig de onkosten voor haar rekening.

Hoewel de gemeente verantwoordelijk blijft voor de afhandeling van steenmarterklachten draagt de stichting IKL financieel en qua doorverwijzing bij aan de praktische afhandeling van klachten door het bedrijf BDL / Bestra. Met dit particulier bedrijf zijn afspraken gemaakt, waarbij naast een eigen bijdrage van de melder, de stichting een deel van de onkosten dekt.

2.8 Subsidieregelingen

2.8.1 Algemeen

IKL bevordert de actieve inzet van burgers voor het Limburgse cultuurlandschap. Hiervoor zijn voor particuliere grondgebruikers diverse subsidieregelingen beschikbaar. Belangstellenden kunnen rekenen op advies en ondersteuning van de stichting IKL bij het aanvragen van deze landschapssubsidies.

2.8.2 Subsidieregeling Landschapsbeheer IKL

De stichting IKL heeft tot en met 2013 een eigen regeling voor het beschermen van karakteristieke landschapselementen. De verplichtingen uit 2013 worden in 2014 uitbetaald, dit bedrag is opgenomen in de begrotingstabel in paragraaf 3.1. In deze gemeente is met zes grondgebruikers een IKL-overeenkomst afgesloten. Afspraken zijn gemaakt voor het beheer en controleren van poelen voor de vroedmeester- en geelbuikvuurpad. De elementen liggen bij Eckelrade, Mheer, Noorbeek, Cadier en Keer en Bemelen.

2.8.3 Subsidieregeling groenblauwe diensten Limburg

In Limburg is de provinciale Subsidieregeling groenblauwe diensten Limburg (GBD) al drie jaar actief (2011 t/m 2013). De provincie Limburg financiert de regeling, aangevuld door waterschappen voor een aantal pakketten. Bovendien zijn er ook directe betalingen gedaan vanuit diverse gemeenten en de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap.

Mede als gevolg van ontwikkelingen samenhangend met wijzigingen in het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) heeft de provincie Limburg besloten de GBD tot 2016 op dezelfde voet als in voorgaande jaren voort te zetten. Dit betekent dat provincie Limburg de regeling zelf volledig financiert, waarbij de hoogte van het beschikbare budget per gemeente wordt bepaald door een koppeling te maken met de gemeentelijke bijdrage aan het IKL-jaarprogramma.

Vanuit de GBD is subsidie mogelijk voor de aanleg en beheer van landschapselementen, akkerlanden en bloemrijke akker- en graslandranden. Bovendien is ook, dankzij de waterschappen, subsidie voor functieverandering (het omzetten van landbouwgrond naar natuur) beschikbaar. Het werkgebied van de GBD ligt buiten het landelijke Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en subsidie is uitsluitend beschikbaar voor particulieren.

De uitvoering van de GBD vindt plaats vanuit een samenwerkingsverband tussen provincie Limburg (vaststelling en controle), IKL (coördinatie veldloket), veldmakelaars (adviseurs “aan de keukentafel”) en Dienst Regelingen (vaststellen beschikkingen en betalingen).

Gemeenten worden uitgenodigd om actief mee te denken over het werkgebied van de GBD en kunnen wijzigingsverzoeken indienen bij het veldloket.

Op www.ikl-limburg.nl en www.groenblauwedienstenlimburg.nl is actuele informatie te vinden, onder andere met betrekking tot budgetten en gebieden.

2.8.4 Landschapsveiling

In 2007 hebben Triple E en de stichting IKL een zogenaamde Landschapsveiling georganiseerd. Belangstellenden konden bieden voor tienjarig onderhoud aan landschapselementen. Het beheer wordt gedaan door de grondgebruiker.

In Eijsden-Margraten hebben drie instellingen of bedrijven drie kavels ‘gekocht’. Voor een periode van tien jaar is hiermee het beheer geregeld voor 225 meter (struweel)heg en 600 m² graft. De stichting IKL coördineert en fungeert als tussenpersoon tussen de bedrijven en de aanbieders. De kosten, coördinatie en jaarlijkse uitkeringen, zijn niet opgevoerd als kosten in dit jaarprogramma.

2.9 Overige activiteiten

2.9.1 Coördinatie en uitvoering

De stichting IKL draagt zorg voor de coördinatie en uitvoering van het jaarprogramma en hecht aan actieve betrokkenheid van lokale partijen en belangenorganisaties. Daarom is in de gemeente Eijsden-Margraten een plaatselijke werkgroep ingesteld voor de begeleiding van het project (technische commissie). In deze technische commissie, voorgezeten door de bestuurlijk verantwoordelijke wethouder, zijn altijd plaatselijke organisaties en belangengroepen vertegenwoordigd. In de gemeente Eijsden-Margraten zijn dit de gemeente, IVN Eijsden, IVN Cadier en Keer, Coöperatieve Vereniging Landschapsbeheer Mergelland, stichting Eijsdens Verleden, KNJV/WBE, Stichting Gruetes, LLTB afd. Mergelland, Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer, Vogelwerkgroep Bemelen, Vereniging Natuurmonumenten, Samenwerkende Heemkunde Organisaties Margraten en stichting IKL.

De coördinatie berust bij de regiomanager van de stichting IKL. Hij voert het secretariaat van de technische commissie, is voor de gemeente het eerste aanspraakpunt en zorgt voor de benodigde interne afstemming in de IKL-organisatie.

2.9.2 Algemene advisering

Iedereen in de gemeente Eijsden-Margraten kan voor beperkte advisering op het gebied van zorg voor landschap en erfgoed een beroep doen op de in de inleiding genoemde medewerkers van de stichting IKL.

2.9.3 Specifieke advisering

Voor projecten op het gebied van landschapsbeheer, cultuurhistorie, soortenbescherming en burgerparticipatie kunnen particulieren, overheden, bedrijven en andere organisaties, voor zowel voorbereiding als uitvoering op offertebasis, gebruik maken van de diensten van de stichting IKL. Door de grote specialistische kennis en expertise kan de stichting IKL integrale opdrachten en initiatieven (mede) ontwikkelen en tot realisatie brengen. Voorbeelden hiervan zijn:

- begeleiden van het samenwerkingsproces tussen burgers, organisaties en overheden;
- planvorming en realisatie van natuurontwikkelingsprojecten;
- voorbereiding en begeleiding van natuurwerkdagen voor (buurt)verenigingen en bedrijven;

- aanleg en onderhoud van houtopstanden en poelen.

2.9.4 Communicatie

De technische commissie wil het belang van zorg voor landschap en erfgoed actief uitdragen. Dat is nodig voor het verwerven van draagvlak en steun bij de lokale politiek, plaatselijke organisaties en zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Eijsden-Margraten. Daarom worden gedurende het jaar diverse voorlichtings- en communicatieactiviteiten gepland.

3 KOSTEN EN FINANCIERING

3.1 Kosten

De totale kosten voor uitvoering van het jaarprogramma 2014 in de gemeente Eijsden-Margraten bedragen € 142.000 overeenkomstig de onderstaande specificatie.

Activiteiten	ten laste van jaarprogramma [€]	extra (betaald) werk in opdracht van derden [€]	Totale kosten [€]
particulier eigendom			
Kleine landschapselementen	22.590	4.180	26.770
Hoogstam	10.012	20.069	30.081
Erfbeplanting	-	-	-
Soortenbescherming	40.587	5.000	40.587
Cultuurhistorie en aardkunde	15.000	-	15.000
Historisch Groen	38.480	-	38.480
Burgerparticipatie	9.885	-	9.885
Subsidieregelingen	446	-	446
Overige activiteiten	5.000	-	5.000
Subtotaal	142.000	29.249	166.249
gemeentelijk eigendom			
Kleine landschapselementen	-	-	-
Hoogstam	-	-	-
Erfbeplanting	-	-	-
Soortenbescherming	-	-	-
Cultuurhistorie en aardkunde	-	-	-
Historisch groen	-	-	-
Burgerparticipatie	-	-	-
Subsidieregelingen	-	-	-
Overige activiteiten	-	-	-
Subtotaal	-	-	-
TOTAAL	142.000	29.249	166.249

Naast de werkzaamheden die IKL uitvoert binnen het jaarprogramma wordt ook overig betaald werk verricht in opdracht van de gemeente en/of derden. De omvang van deze werkzaamheden is eveneens in de tabel aangegeven, evenals de totale kosten van IKL-werk in deze gemeente.

Daarbij dient bedacht te worden dat deze begroting een momentopname betreft. Met name de omvang van de overige werkzaamheden, buiten het jaarprogramma om, is op voorhand moeilijk in te schatten. Zo worden bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van burgerparticipatie veelal pas gedurende de loop van het jaar gepland.

Verder kunnen eigenaren gedurende het jaar subsidiebeschikkingen ontvangen voor bijvoorbeeld aanleg of onderhoud van hoogstamboomgaarden, waarbij zij kunnen besluiten om het uitvoeringswerk al dan niet via IKL te laten verrichten.

Ten tijde van het opstellen van dit jaarprogramma is niet bekend of en zo ja, op welke wijze, rijks- en / of provinciale bezuinigingen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer en beheer van erfgoed kunnen leiden tot een mogelijke bijstelling van deze begroting.

3.2 Financiering door derden

De totale uitvoeringskosten worden voor een groot deel gefinancierd door de Provincie Limburg, die hiervoor aan IKL budgetten beschikbaar heeft gesteld. IKL kan deze middelen inzetten voor onder meer medefinanciering van gemeentelijke jaarprogramma's, op voorwaarde dat IKL ook voldoende medefinanciering vanuit andere partijen organiseert (gemeenten, eigenaren etc.).

Naast de provinciale middelen maakt de stichting IKL, waar mogelijk, gebruik van bestaande subsidieregelingen en fondsen voor natuur, landschap en erfgoed. Dit betreft onder meer Europese bijdragen via POP (plattelandontwikkeling) en Interreg (grensoverschrijdende samenwerking), de landelijke regeling SNL (inrichting en beheer van natuur en landschap) en de provinciale GBD-regeling (landschapsbeheer). Daarnaast kan de IKL-organisatie via haar koepelorganisatie Landschapsbeheer Nederland jaarlijks een vaste bijdrage van de Nationale Postcode Loterij inzetten voor uiteenlopende activiteiten.

Natuurlijk leveren ook particuliere eigenaren en opdrachtgevers een eigen bijdrage. Alles bij elkaar kunnen op deze manier de uitvoeringskosten van het jaarprogramma tot een bedrag van € 71.000 worden gefinancierd.

Daarnaast is voor € 29.249 aan aanvullend betaald werk, in opdracht van derden, in het overzicht opgenomen. Dit betaald werk staat los van de financiering van het jaarprogramma. In werkelijkheid zal het jaarbedrag nog hoger uit komen, omdat ook gedurende het jaar betaalde opdrachten of subsidiebeschikkingen worden verstrekt voor werkzaamheden in het landschap.

3.3 Bijdrage van de gemeente

Overeenkomstig de gemaakte afspraken verdubbelt IKL ook in 2014 minimaal het budget dat de gemeente beschikbaar stelt voor de uitvoering van het jaarprogramma. De gemeentelijke bijdrage in de kosten van het jaarprogramma 2014 is vastgesteld op € 71.000.

JAARPROGRAMMA 2014 GEMEENTE EIJSDEN-MARGRATEN

OVERZICHT LANDSCHAPSELEMENTEN EN HOOGSTAMBOOMGAARDEN

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkobjecten en werkzaamheden voor het werkveld landschapsbeheer in 2014.

De situering van de objecten is te vinden op de bijbehorende *Overzichtskaart werklocaties*. De objectnummers van de landschapselementen staan ook op deze kaart vermeld bij de betreffende elementen.

De nummering van de hoogstamboomgaarden is afwijkend. De situering van deze objecten is te vinden met behulp van de indeling in kilometerhokken en de bijbehorende coördinaten. De eerste zes cijfers van de objectnummers in de onderstaande tabel zijn de coördinaten van de zuidwesthoek van het kilometerhok waarin het object zich bevindt.

Objectnummer	Type element	Aard van de werkzaamheden	Hoeveelheid
114-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	198 meter
119-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	245 meter
126-KL-079	Knotbomenrij	Aanbrengen raster	210 meter
134-KL-024	Graft	Hakhoutbeheer; knotten	7 are; 1 stuk
208-KL-500	Houtsingel	Dunnen	13 are
208-KL-501	Houtsingel	Dunnen	5 are
217-KL-500	Houtsingel	Dunnen	4 are
222-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	190 meter
223-KL-013	Graft	Hakhoutbeheer	5 are
230-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	470 meter
233-KL-017	Graft	Hakhoutbeheer, knotten	9 are; 10 stuks
242-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	40 meter
258-KL-020	Knotbomenrij	Knotten	4 stuks
273-KL-500	Knip- of scheerheg	Jaarlijks scheren	220 meter
279-KL-010	Knotbomenrij	Knotten (tweede fase)	2 stuks
280-KL-001	Knotbomenrij	Knotten	6 stuks
181-317.8	Hoogstamboomgaard	aanplant	4 stuks
181-317.8	Hoogstamboomgaard	snoei	8 stuks
180-316.4+5	Hoogstamboomgaard	snoei	37 stuks
182-315.16	Hoogstamboomgaard	aanplant	16 stuks
182-312.25	Hoogstamboomgaard	snoei	14 stuks
181-316.12	Hoogstamboomgaard	aanplant	10 stuks
181-316.12	Hoogstamboomgaard	snoei	30 stuks
183-314.6	Hoogstamboomgaard	snoei	17 stuks
181-310.16	Hoogstamboomgaard	snoei	60 stuks
181-316.3	Hoogstamboomgaard	snoei	61 stuks
183-313.2	Hoogstamboomgaard	snoei	58 stuks
185-310.5	Hoogstamboomgaard	snoei	17 stuks

182-311.11	Hoogstamboomgaard	snoei	109 stuks
182-315.15	Hoogstamboomgaard	snoei	22 stuks
183-317.7	Hoogstamboomgaard	snoei	23 stuks
185-310-3	Hoogstamboomgaard	snoei	21 stuks
182-315-6	Hoogstamboomgaard	snoei	68 stuks
185-309-20	Hoogstamboomgaard	snoei	24 stuks
184-313-11	Hoogstamboomgaard	snoei	24 stuks
187-315-8	Hoogstamboomgaard	snoei	28 stuks
185-314-11	Hoogstamboomgaard	snoei	22 stuks
186-313.1	Hoogstamboomgaard	snoei	22 stuks
182-312.5	Hoogstamboomgaard	snoei	82 stuks
181-312.6a	Hoogstamboomgaard	snoei	49 stuks
181-313.23	Hoogstamboomgaard	snoei	16 stuks
183-309.4	Hoogstamboomgaard	snoei	23 stuks
181-311.12	Hoogstamboomgaard	snoei	21 stuks
182-312.11	Hoogstamboomgaard	snoei	24 stuks
181-312.41	Hoogstamboomgaard	snoei	44 stuks
181-312.61	Hoogstamboomgaard	snoei	19 stuks
181-315.9	Hoogstamboomgaard	snoei	20 stuks
178-311.22	Hoogstamboomgaard	snoei	70 stuks
177-311-37	Hoogstamboomgaard	snoei	39 stuks
179-311-2	Hoogstamboomgaard	snoei	53 stuks
179-311.8	Hoogstamboomgaard	snoei	21 stuks
179-311.55	Hoogstamboomgaard	snoei	21 stuks
179-311.16	Hoogstamboomgaard	snoei	20 stuks
179-311.53	Hoogstamboomgaard	snoei	24 stuks
179-311.54	Hoogstamboomgaard	snoei	51 stuks
179-312.37	Hoogstamboomgaard	snoei	67 stuks
179-310.10	Hoogstamboomgaard	snoei	35 stuks
179-312.31	Hoogstamboomgaard	snoei	21 stuks
178-311.37	Hoogstamboomgaard	snoei	44 stuks
178-308.16	Hoogstamboomgaard	snoei	29 stuks
179-308.13	Hoogstamboomgaard	snoei	30 stuks
178-310.18	Hoogstamboomgaard	snoei	45 stuks
178-313.12	Hoogstamboomgaard	snoei	25 stuks
179-310.27	Hoogstamboomgaard	snoei	46 stuks
179-311.3	Hoogstamboomgaard	snoei	27 stuks
179-311.4	Hoogstamboomgaard	snoei	16 stuks
179-311.8A	Hoogstamboomgaard	snoei	23 stuks
179-311.11	Hoogstamboomgaard	snoei	72 stuks
179-311.15	Hoogstamboomgaard	snoei	53 stuks
179-311.33	Hoogstamboomgaard	snoei	50 stuks
180-311.1	Hoogstamboomgaard	snoei	45 stuks
183-313.17	Hoogstamboomgaard	snoei	15 stuks
181-316.12	Hoogstamboomgaard	snoei	10 stuks
185-308.11	Hoogstamboomgaard	snoei	3 stuks
179-312.54	Hoogstamboomgaard	snoei	19 stuks
179-308.5	Hoogstamboomgaard	snoei	20 stuks
179-312.35	Hoogstamboomgaard	snoei	6 stuks
179-312.20	Hoogstamboomgaard	snoei	7 stuks
178-313.13	Hoogstamboomgaard	snoei	8 stuks
180-313.5	Hoogstamboomgaard	snoei	4 stuks
180-308.3	Hoogstamboomgaard	snoei	6 stuks
181-317.8	heg	aanplant	25 meter